

Kvalitet vazduha

Zakonski osnov	Zakon o zaštiti vazduha; Zakon o lokalnoj samoupravi; Zakon o zaštiti životne sredine; Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha	
Naziv opštine/grada:	Leskovac	
Naziv organizacije koja je prikupljala podatke:	Udruženje građana Tim 42	
Indikator 1.1.	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
JLS usvaja program kontrole kvaliteta vazduha i ima razvijenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha (SO₂, oksidi azota, PM₁₀ (PM_{2.5}), prizemni ozon, CO, teški metali)	0	
NEPRIHVATLJIVO - JLS nema (nije izradila i usvojila) program kontrole kvaliteta vazduha i nije uspostavljena lokalna mreža za monitoring kvaliteta vazduha; ne postoje merne stanice niti uzimanje uzoraka zagađujućih materija (SO ₂ , oksidi azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO)		
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - postoji program kontrole kvaliteta vazduha i utvrđena su mesta mernih stanica/uzimanje uzoraka zagađujućih materija za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO ali program nije usvojen za tekuću kalendarsku godinu; ne postoji, ili postoji nepotpun, dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja	1	Program kontrole kvaliteta vazduha na teritoriji grada Leskovca za 2023. godinu je nepotpun jer podrazumeva: - kontinualna merenja čađi, sumpor dioksida i azot dioksida - suspendovanih čestica (PM ₁₀) - 56 dana (8 nedelja ravnomerno raspoređenih tokom godine) na jednom mernom mestu - namenska merenja ukupnih taložnih materija (UTM) u vazduhu i teških metala (olovo, kadmijum, cink) u UTM - 12 puta (jednom mesečno u toku godinu dana) na tri merna mesta Merenja suspendovanih čestica PM _{2.5} , benzena, ugljenmonoksida, prizemnog ozona, arsena, nikla i benzo(a)pirena se ne vrše. Odeljenje za zaštitu životne sredine Gradske uprave grada Leskovca dostavilo je godišnje izveštaje o izvršenim merenjima kvaliteta vazduha na teritoriji grada Leskovca za 2020, 2021. i 2022. godinu nakon upućenog zahteva za pristup ovim informacijama. Ovi dokumenti nisu javno dostupni. Godišnji izveštaji su poslali Agenciji za zaštitu životne sredine 28.01.2021. godine (izveštaj za 2020), 14.02.2022. godine (izveštaj za 2021), 01.02.2023. godine (izveštaj za 2022). Formalnosti donošenja programa kvaliteta vazduha, njegovog odobravanja, slanja izveštaja Agenciji i sl. su ispunjene ali obuhvat izvršenog monitoringa je ispod zakonskog minimuma jer se merenja svih zagađujućih materija, koje su neophodne za potpunu ocenu kvaliteta vazduha, ne vrše. Istraživači su primetili da npr. izveštaji o godišnjim merenjima kvaliteta vazduha ne sadrže ocenu kvaliteta vazduha iako imaju deo pod nazivom "Ocena kvaliteta vazduha" koji su identični i u kome se navode samo opšte informacije o ocenjivanju kvaliteta. Prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica postoji u programu ali je objašnjen narativno, bez fotografija okolnog područja i detaljne mape sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja
U SKLADU SA ZAKONOM - postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzrokovanje za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja (nedostaju fotografije ili mapa ili se ne vrši redovni pregled mernih mesta); minimalna raspoloživost podataka za fiksna merenja za sumpor dioksid, okside azota i suspendovane čestice je 90%.	2	
IZNAD STANDARDA - postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzrokovanje za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja i vrši se redovni pregled mernih mesta; program kontrole kvaliteta vazduha je dostupan na veb sajtu JLS i lako dostupan; minimalna raspoloživost podataka za fiksna merenja za sumpor dioksid (SO ₂) i okside azota (NO _x), suspendovane čestice (PM ₁₀ , PM _{2.5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, prizemni ozon, arsen, kadmijum, živu, nikl i benzo(a)piren je iznad 90%.	3	
Indikator 1.2.: JLS je obezbedila sredstva za monitoring kvaliteta vazduha u lokalnom budžetu	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - u budžetu JLS (2019-2021) nisu obezbeđena sredstva za monitoring kvaliteta vazduha	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - obezbeđena su sredstva ali ne za celu kalendarsku godinu i/ili sredstva nisu dovoljna za sprovođenje monitoringa (uključujući i sredstva za održavanje mernih stanica)	1	Merenja ugljenmonoksida i prizemnog ozona se ne vrše. Indikativna merenja PM ₁₀ čestica se ne vrše kontinuirano (već samo 56 dana ravnomerno raspoređenih u toku godine)
U SKLADU SA ZAKONOM - obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa tokom kalendarske godine za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO	2	
IZNAD STANDARDA - obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); u programskom delu budžeta jesu utvrđeni indikatori za merenje ostvarenja ciljeva u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha	3	
Indikator 1.3: JLS je sprovela javnu nabavku/imenovala pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - javna nabavka nije sprovedena (ili je sprovedena sa više od 6 meseci nakon početka godine) ili nije određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže)	0	

ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - javna nabavka je sprovedena sa zakašnjenjem više od 3 meseca	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - javna nabavka je sprovedena najkasnije do 31. marta za tekuću godinu ili je određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže) koje ima odgovarajuću akreditaciju	2	Javna nabavka kontrole kvaliteta vazduha na teritoriji grada Leskovca za 2022/2023 godinu pokrenuta objavljivanjem oglasa 08.11.2022. godine. Ugovor dodeljen 23.11.2022. godine Zavodu za javno zdravlje Leskovac (78%) za monitoring aerozagađenja i Institutu za javno zdravlje Niš (22%) za merenje PM10 čestica. Međutim, angažovana pravna lica ne vrše monitoring PM 2.5, prizmenog ozona, CO i alergnog polena.
IZNAD STANDARDA - javna nabavka je sprovedena blagovremeno, angažovano je pravno lice sa odgovarajućom akreditacijom i obezbeđena su sredstva za monitoring SO2, okside azota, PM10, PM2.5, prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa) u poslednje tri godine (i duže)	3	
Indikator 1.4: JLS sprovodi redovan inspeksijski nadzor nad zagađivačima u svojoj nadležnosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - u planu inspeksijskog nadzora JLS nije predviđen nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za izgradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i/ili nije predviđena kontrola da li je izvor zagađivanja projektovan, izgrađen i korišćen tako da se poštuju emisije zagađujućih materija u vazduh propisane za dato postrojenje ili aktivnost; nadzor je predviđen nad manje od 50% objekata; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor nije preduzimao mere	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - u planu inspeksijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 50%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao blage mere koje nisu u skladu sa utvrđenim neregularnostima (npr. izricao novčane kazne u slučajevima kada je trebalo sprovesti strožije mere)	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - u planu inspeksijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 70%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere koje nisu ispunjene ili nisu ispunjene blagovremeno; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere	2	U godišnjem planu inspeksijskog nadzora za 2022. godinu predviđena je redovna kontrola 22 privredna subjekta - objekta kojima JLS daje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu. Predstavnici odeljenja su u ranijim kontaktima sa Timom 42 dali informaciju da je u 2022. godini kontrolisano 40 subjekata ali nije jasno da li se radi o redovnim, vanrednim ili svim nadzorima. Doneto je 17 rešenja u oblasti zaštite vazduha (4 rešenja o privremenoj zabrani rada stacionarnog izvora). Inspektori nisu preduzimali mere protiv onih subjekata koji nisu ispunjavali zakonske obaveze npr. povremenih merenja emisije zagađujućih materija, već su to činili tek nakon inicijative/prijave udruženja Tim 42 ili građana.
IZNAD STANDARDA - u planu inspeksijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i plan je ispunjen u potpunosti; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere i podnosio prekršajne ili krivične prijave; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere; inspekcija je kontrolisala da li su operateri obezbedili propisana merenja emisija i da li vode evidenciju	3	
Indikator 2.1: JLS ima usvojen važeći plan kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nije izradila (nije usvojila) plan kvaliteta vazduha u periodu 2022 – 2027. iako je vazduh ocenjen kao prekomerno zagađen (III kategorija) ili zagađenje vazduha prevazilazi efekte mera koje se preduzimaju	0	JLS nije usvojila Plan kvaliteta vazduha iako je vazduh u Leskovcu ocenjen po najnovijem izveštaju Agencije za zaštitu životne sredine za 2022. godinu kao najzagađeniji u Srbiji i Evropi gledano po koncentracijama PM10 čestica. Merenje koncentracija PM10 čestica se ne vrši kontinuirano, a merenje PM 2.5 čestica se ne vrši uopšte što bi po mišljenju istraživača pokazalo da je vazduh treće kategorije i da je potrebno doneti plan kvaliteta vazduha
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS je izradila plan koji nije usvojen ili se plan ne primenjuje (ispod 50% ostvarenosti plana); plan ne sadrži specifične ciljeve za unapređenje kvaliteta vazduha	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - JLS ima usvojen plan kvaliteta vazduha JLS ali nisu postignuti svi zadati ciljevi	2	
IZNAD STANDARDA - JLS sprovodi plan kvaliteta vazduha koji je usvojen i primenjuje	3	
Indikator 2.2: Kvalitet predviđenih aktivnosti i mera u odnosu na postavljene ciljeve	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nije izradila plan kvaliteta vazduha; JLS nije identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materija čije emisije je potrebno smanjiti; nisu utvrđene mere i aktivnosti za smanjenje zagađenja vazduha	0	JLS nije izradila plan kvaliteta vazduha; JLS nije identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materija čije emisije je potrebno smanjiti; nisu utvrđene mere i aktivnosti za smanjenje zagađenja vazduha
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene ali ne sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere ne daju rezultate (ne doprinose ostvarenju ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materije čije emisije je potrebno smanjiti ali bez preciznih kvantitativnih analiza o stanju kvaliteta vazduha, emisijama i koncentraciji zagađujućih materija	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i većina mera sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju većine ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o emisijama i koncentraciji zagađujućih materija	2	
IZNAD STANDARDA - mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju ciljeva čija se realizacija prati; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i predstavila podatke o emisijama i prekoračenjima koncentracija zagađujućih materija; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o koncentraciji zagađujućih materija, podaci se redovno ažuriraju i mere i aktivnosti iz plana se unapređuju kako bi bili ostvareni ciljevi	3	
Indikator 2.3: Usvajanje i sprovođenje kratkoročnih akcionih planova zaštite vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene

NEPRIHVATLJIVO - JLS nije izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha iako postoje rizici od prekoračenja koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi; kratkoročni akcioni planovi nisu javno dostupni.	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS je izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha ali plan nije usvojen ili nije pribavljena saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan ne sadrži odgovarajuće mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan nije dostupan na veb sajtu grada/opštine ali jeste na zahtev za pristup informacijama.	1	Kratkoročni plan ne sadrži odgovarajuće mere za hitno smanjenje zagađenja, nema podataka o konkretnim situacijama i primeni predviđenih mera iz akcionog plana i njihovog efekta na smanjenje zagađenja vazduha, nema jasne podelje odgovornosti i uspostavljene strukture koja će koordinisati i primeniti plan. Po mišljenju istraživača problematičan je i osnov po kome je ovaj plan donet jer nijedan zvanični dokument nije pokazivao da postoje rizici od prekoračenja koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi, već suprotno - da je vazduh prve kategorije (čist, neznatno zagađen vazduh) kako se to navodi u samom Kratkoročnom akcionom planu
U SKLADU SA ZAKONOM - JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha i pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.	2	
IZNAD STANDARDA - JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha, pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; sprovodi se redovan monitoring i plan se revidira po potrebi; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.	3	
Indikator 2.4 Usklađenost PKV i/li KAP sa Programom zaštite vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - PKV i/li KAP ne prepoznaju Program zaštite vazduha - Mere koje su predviđene nacionalnim Programom zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom nisu integrisane u lokalni Plan kvaliteta vazduha i/li Kratkoročni akcioni plan.	0	Kratkoročni akcioni plan za zaštitu vazduha na teritoriji grada Leskovca usvojen je u februaru 2022. godine, a Programom zaštite vazduha u Republici Srbiji od 2022 do 2030 sa Akcionim planom usvojen je u decembru 2022. godine
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - Mere koje su predviđene nacionalnim Programom zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom su delimično integrisane u lokalni Plan kvaliteta vazduha i/li Kratkoročni akcioni plan i delimično se sprovode; Neprecizno su utvrđeni vremenski okvir, institucije koje su nosioci mera i opredeljena sredstva za sprovođenje mera; Nisu definisani kvantitativni indikatori pomoću kojih može da se prati sprovođenje mera i uticaj na kvalitet vazduha (smanjenje zagađenja);	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - Mere koje su predviđene nacionalnim Programom zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom su integrisane u lokalni Plan kvaliteta vazduha i/li Kratkoročni akcioni plan i sprovode se u skladu sa Akcionim planom; Utvrđeni su vremenski okviri, institucije koje su nosioci mera i opredeljena sredstva za sprovođenje mera; Definisani su kvantitativni indikatori pomoću kojih može da se prati sprovođenje mera i uticaj na kvalitet vazduha (smanjenje zagađenja);	2	
IZNAD STANDARDA - JLS definiše i sprovodi mere za smanjenje zagađenja vazduha koje su usmerene ka prioritarnim izvorima zagađenja; Merama su obuhvaćene ranjive grupe (poput građana u stanju energetskog siromaštva, socijalno ugroženih građana i sl); Mere koje JLS definiše i sprovodi prevazilaze obim obaveza koje za JLS propisuje Program zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom.	3	
Indikator 3.1: Učešće javnosti u izradi planova kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - planovi kvaliteta vazduha izrađeni su bez učešća javnosti	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana ali primedbe javnosti nisu uzete u obzir prilikom usvajanja plana	1	Gradska uprava grada Leskovca - Odeljenje za zaštitu životne sredine obavestilo je javnost objavljivanjem na internet stranici grada da će se održati javni uvid u Kratkoročni akcioni plan za zaštitu vazduha u periodu od 15. decembra 2020. do 3. januara 2021. godine i da će se nakon toga javna prezentacija i javna rasprava održati 12. januara 2021. godine. Imajući u vidu da je ovo vreme novogodišnjih i božićnih praznika, vreme trajanja uvida, jednodnevnu javnu raspravu, složenost dokumenta, način njegove izrade, kao i način obaveštavanja javnosti ne može se zaključiti da je bilo realne mogućnosti za zainteresovane da se uključe i daju kvalitetne predloge i primedbe. Izveštaj sa javne rasprave nije objavljen. Po informacijama iz dostavljenog zapisnika se vidi da je jedino Tim 42 uputio primedbe na dokument od kojih su neke usvojene. Zapisnik o javnoj raspravi nije javno dostupan.
U SKLADU SA ZAKONOM - objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava.	2	
IZNAD STANDARDA - objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javni uvid je trajao najmanje 30 dana; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava; primedbe javnosti su uticale na sadržaj plana.	3	
Indikator 3.2: Redovnost i kvalitet informacija o stanju kvaliteta vazduha i obaveštavanje javnosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene

NEPRIHVATLJIVO - JLS ne obaveštava javnost o stanju kvaliteta vazduha putem štampanih i elektronskih medija i ne obaveštava građane o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje mogu biti opasne po zdravlje ljudi; Nadležni organ JLS nije dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS nije objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.) i učinila ove informacije dostupnim javnosti	0	JLS ne obaveštava javnost o stanju kvaliteta vazduha putem štampanih i elektronskih medija i ne obaveštava građane o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje mogu biti opasne po zdravlje ljudi; JLS nije objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha i nije učinila ove informacije dostupnim javnosti. Dnevni izveštaji o kvalitetu vazduha se objavljuju sa zakašnjenjem od 24 do 72 sata na internet stranici grada Leskovca. Informacija o kvalitetu vazduha nije izrađena u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha. U gradu se ne vrši monitoring svih zagađujućih materija predviđenih članom 8 Zakona o zaštiti vazduha pa je i objavljena ocena kvaliteta vazduha ne odgovara realnom stanju. Godišnji izveštaji o kvalitetu vazduha su dostavljeni istraživačima na zahtev. Izveštaji ne sadrže ocenu kvaliteta. Po informacijama Odeljenja za zaštitu životne sredine Gradske uprave grada Leskovca svi izveštaji su dostavljeni Agenciji za zaštitu životne sredine na vreme. Godišnji izveštaji su poslati Agenciji za zaštitu životne sredine 28.01.2021. godine (izveštaj za 2020), 14.02.2022. godine (izveštaj za 2021), 01.02.2023. godine (izveštaj za 2022).
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS obaveštava javnost samo o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje su opasne po zdravlje ljudi; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine bar za jednu kalendarsku godinu (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.) bar za jednu kalendarsku godinu.	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - JLS putem elektronskih i štampanih medija obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o planovima kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 28. februara tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.)	2	
IZNAD STANDARDA - JLS putem elektronskih i štampanih medija, i preko veb sajta grada/opštine, redovno obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o uspešnosti u realizaciji planova kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ redovno dostavlja informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine i redovno na svom veb sajtu objavljuje godišnji izveštaj i mesečne izveštaje o stanju kvaliteta vazduha; izveštaji sadrže podatke o prekoračenjima graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija.	3	
Indikator 3.3: Jačanje javne svesti, edukacija i podrška građanima	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS uopšte ne izdava sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha u periodu 2020-2022; ne sprovede se kampanje za podizanje javne svesti o značaju zaštite vazduha.;	0	Članovi udruženja Tim 42 su tokom 2021 godine izradili Analizu konkursa za izbor projekata za dodelu i korišćenje sredstava za finansiranje i sufinansiranje projekata iz Fonda za zaštitu životne sredine Grada Leskovca. Ukupan obim opredeljenih sredstava iznosio je 2.890.000,00 dinara. Analizom predloga projekata došlo se do generalnog zaključka da je svega nekoliko projekata (3) napisano u skladu sa smernicama i opštim ciljem konkursa koji glasi „Zaštita životne sredine kroz sprečavanje ili smanjenje zagađivanja životne sredine, održivo upravljanje prirodnim resursima, jačanje svesti o značaju zaštite životne sredine, i dr.“ Sa druge strane, veliki deo projekata (8) iako ističu jačanje svesti o zaštiti životne sredine, u suštini predstavljaju projekte građevinskih radova na sanaciji/rekonstrukciji/izgradnji određenog dela zgrade ili javne površine, dok jedan projekat „unapređuje životnu sredinu“ tako što čisti kabasti i komunalni otpad isključivo oko objekta podnosioca projekta i postavlja kante na tim mestima. Formalno projekti i finansiranje postoji ali se sredstva koriste za svrhu suprotnu onoj zbog koje se konkurs raspisuje. Kampanje za podizanje svesti o zaštiti vazduha se ne sprovede. Iz Odluke Privremenog organa grada Leskovca o izboru projekata pravnih lica iz oblasti zaštite i unapređenja životne sredine za 2023. godinu se samo iz naziva može zaključiti da je jedan projekat koji se tiče čistijeg vazduha finansiran ove godine. Međutim, imajući u vidu prethodne napomene o analiziranim projektima u 2021. godini, istraživači ne mogu sa sigurnošću tvrditi da ovaj projekat doprinosi čistijem vazduhu u gradu.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha obezbeđena su samo za jednu godinu ili nisu obezbeđena uopšte; ne sprovede se konkursi za organizacije civilnog društva za projekte u oblasti zaštite vazduha; podaci o kvalitetu vazduha nisu prikazani na način razumljiv građanima na veb sajtu jedinice lokalne samouprave	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - U budžetu JLS (bar za 2021 i 2022.) izdvojena su sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha; sprovede se konkursi za organizacije civilnog društva za projekte u oblasti zaštite vazduha; podaci o kvalitetu vazduha prikazani su na sajtu jedinice lokalne samouprave na način razumljiv građanima.	2	
IZNAD STANDARDA - U periodu 2020-2022. JLS je redovno organizovala javne kampanje za unapređenje javne svesti o značaju zaštite vazduha; svake godine je obezbedila sredstva za finansiranje projekata udruženja sa ciljem unapređenja javne svesti i informisanosti građana o zaštiti vazduha; sprovede se konkursi za organizacije civilnog društva za projekte u oblasti zaštite vazduha; JLS je organizovala obuke za zaposlene u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha; podaci o kvalitetu vazduha su lako dostupni na sajtu jedinice lokalne samouprave i razumljivi građanima.	3	
		

Izrada ovog dokumenta omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj dokumenta je isključivo odgovornost autora i ne predstavlja nužno stavove USAID-a, Vlade SAD ili ostalih partnera na projektu.

Dokument je nastao u okviru projekta „Zajedno za životnu sredinu“, koji podržava Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), a sprovodi Beogradska otvorena škola (BOŠ) u saradnji sa Mladim istraživačima Srbije, Međunarodnom unijom za zaštitu prirode (IUCN), udruženjem ENECA, međunarodnom organizacijom The Nature Conservancy (TNC) i Američkom privrednom komorom u Srbiji (AmCham).